

Chaîne of the Puy - Limagne fault The UNESCO project

The Chain of the Puy is the youngest volcanic group in metropolitan France. It is an admirable landscape and an exceptional geological site. Its 80 volcanoes stretch over nearly 32 kilometres.

Since 2007 the Conseil général of the Puy-de-Dôme, in partnership with the Parc naturel régional des Volcans d'Auvergne and the Pôle de Recherche de l'Université de Clermont-Ferrand (Clermont-Ferrand University Research Centre) (including the Magmas and Volcanoes laboratory) has pushed forward the project of having the Chain of the Puy and the Limagne Fault listed as UNESCO World Heritage sites. This project has also been supported by the Services of the State in the Region, the *Conseil régional d'Auvergne* and *Clermont Communauté*.

This application has multiple goals:

- To have the exceptional universal value of the Chain of the Puy and the Limagne Fault as an element in the heritage of humanity.
- To guarantee its conservation and integrity over the long term and reconcile them with economic and social development.
- To give an impulse to local sustainable development driven by responsible tourism and a more attractive territory. To value and encourage national and international scientific research on the site, particularly as concerns vulcanology and geology.

Having passed the French selection stage in January 2013 the application is now in an 18 month international expert review phase before a possible listing at the World Heritage Committee in summer 2014.

CONSEIL GÉNÉRAL DU PUY-DE-DÔME

Chaîne des Puy-Limagne

Exclusivité de l'ambassadeur!

SUPPORT

the Chaîne des Puy and Limagne fault's application for UNESCO World Heritage nomination

Photographic acknowledgements: ADDT - CG 63 Jodie Way - Pierre Soissons - TC Dôme - G. Fayet
Layout and printing: L'Illoimages, SIMAN - 39447 - Translation: Melting Trad

Discover the puy de Dôme GRAND SITE DE FRANCE

Practical information,
outings, activities...
+33 (0)4 73 62 21 46
www.planetepuydedome.com

After the last two years' work on the site nature has to come back into her own again. Help her by keeping to the paths and by respecting the replanting programmes.

● Practical tips

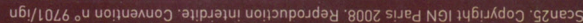
Access to the summit is possible via the **Chemin des Muletiers** (see map below); the departure point is in the col de Ceysnat car-park. Follow the RD68 from the foot of the site for 3 km in the direction of Ceysnat. The walk up lasts 45 minutes. Difference in altitude of 350 metres.

The summit can also be reached via the **Chemin des Muletiers** – but this time from the Site House car-park. In this case you should count on 2 hours 45 minutes to cover the 6 km ascent. Follow the yellow marking.

Wearing good shoes and clothing suitable for the weather conditions on the summit – cooler or windier. Carry water if needed.

**"Be patient;
nature is working for us!"**

For safety reasons the track running alongside the rack railway is exclusively reserved for service and rescue vehicles.

DE PUY DE DÔME

GROOT NATIONAAL NATUURGEBIED
VAN DE VULKANEN VAN DE AUVERGNE
DE TEMPEL VAN MERCURIUS
WEERSTATION
SPORTACTIVITEITEN
INFORMATIE- EN BEZOEKERSCENTRUM

CONSEIL GÉNÉRAL
DU PUY-DE-DÔME

DE DEPARTEMENTSRAAD
VAN DE PUY-DE-DÔME HEET U WELKOM

» WELKOM OP DE PUY DE DÔME

De Puy de Dôme, een mythisch gebied, symbool van de Auvergne met haar weidse natuur, vormt de trots van ons departement, dat vanaf 1790 zijn naam draagt. Vanaf de top hebben we een uniek uitzicht over het mooiste vulkaangebied van Europa, de "Chaîne des Puys", waar het als een semafoor bovenuit torent.

De geschiedenis van dit afwisselend vereerde, gevreesde en gerespecteerde gebied getuigt van een complexe relatie met de mens: in de Klassieke Oudheid was het een belangrijke plaats voor godenverering, waar Mercurius, de gevleugelde god, de top gebruikte als opstijgpunt. In de Middeleeuwen verontruste de Puy de Dôme de omwonenden, die dachten dat heksen hier hun heksensabbat hielden. Enkele eeuwen later definieerde de wetenschapper Guettard hem als vulkaan, en fascineerde iedereen die tot dan toe enkel een alleenstaande berg in hem had gezien. Talrijk waren degenen die de top probeerden te bereiken, via land of via de lucht; de beklimming per fiets leverde de Tour de France legendarische uurtjes op... En recente festiviteiten rond de tweehonderdste verjaardag van de Franse revolutie en de opening van Vulcania toonden aan dat de Puy de Dôme uitzonderlijk geschikt is als decor voor de gewaagste evenementen die het land in vuur en vlam zetten.

De Puy de Dôme, mythisch, emblematisch en symbolisch, is bovenal een kwetsbaar natuur-

gebied dat elk jaar een groeiend aantal bezoekers trekt. Onze reus lijdt onder zijn bekendheid en zijn ruige klimaat: de begroeiing verdwijnt, zijn vormen slijten af, zijn hellingen spoelen weg.

Geconfronteerd met deze feiten voert het departement, eigenaar van de toegangsweg en een deel van de infrastructuur, sinds 1999 een daadkrachtig beleid voor natuurbehoud en ontwikkelt projecten om het gebied op te waarderen, dit alles in nauw overleg met de Overheid.

Onze ambitie is aan het publiek een Puy de Dôme te bieden waar duurzaam onthaal mogelijk is, een locatie die is ingericht met respect voor de natuurlijke omgeving. De werkzaamheden die op dit moment worden uitgevoerd, zijn de eerste vruchten van een ambitieus project dat pas over een aantal jaar helemaal voltooid zal zijn, temeer omdat we door de weersomstandigheden op de top alleen maar tussen mei en oktober kunnen werken.

Ik heet u dus welkom en wens u een zeer aangenaam verblijf op deze magische plek waarvan Alexandre Vialatte zonder aarzelen zei, nadat hij zich vergist had in de hoogte, dat hij "moreel gezien torenhoog boven hem uitstak".

Jean-Yves Gouttebel
Voorzitter van de
departementsraad van de
Puy-de-Dôme

» EEN VULKAAN ZONDER KRATER

Met zijn hoogte van 1465 meter torent de Puy de Dôme boven de ongeveer 80 vulkanen uit die allemaal tijdens één enkele eruptie zijn ontstaan en die samen de jonge bergketen van de "Chaine des Puys" vormen. Ongeveer 11000 jaar geleden is de Puy de Dôme in drie opeenvolgende fasen opgebouwd. Eerst werd er door een explosie een krater geopend. Deze raakte verstopt door twee uitbarstingen – hiervan getuigen twee verschillende kraterpijpen – van helder lava, rijk aan kiezelarde en heel viskeus (trachiet). Deze lava heeft zich op de top opgehoopt en een kwetsbare spits gevormd, die vandaag de dag verdwenen is, maar waarvan het profiel virtueel opgeroepen wordt door de televisieantenne. De gassen stonden onder druk en konden alleen ontsnappen via explosies: dit zijn de beruchte gloedwolken, het spectaculairste verschijnsel van de zogenaamde vulkanen van het Pelée-type, waarvan de beroemdste nog altijd de Mont Pelée is (Martinique). De aldus gevormde koepel onderscheidt de Puy de Dôme van de meeste van zijn burens, die een krater hebben.

» HET HEILIGE GEBERGTE

De aanwezigheid van een majestueuze Gallo-Romeinse tempel op de top van de Puy de Dôme heeft niets verbazingwekkends. De tempel ligt in de buurt van de grote Romeinse weg Lyon – Clermont – Saintes en was gewijd aan de beschermers van reizigers en handelaren, Mercurius Dumias (uit de Dôme), een zeer gewaardeerde godheid in Gallië.

Het heiligdom, gebouwd in de 1e en 2e eeuw na Christus, zou één van de belangrijkste van de provincie worden, zoals blijkt uit de omvang van het complex (over een totale oppervlakte van 4000 m²) en de kwaliteit van de gevonden decorfragmenten (marmer, porfier...). De hoofdtempel en de vele terrassen en bijgebouwen boden het hele jaar door onderdak aan priesters, die hier pelgrims en reizigers konden ontvangen. Met de kerstening raakte de plek geleidelijk aan steeds minder in

gebruik, hoewel hier in de Middeleeuwen twee kleine kapelletjes werden gebouwd – waarvan één vermoedelijk gewijd was aan de heilige Barnaba. Ze werden alleen opengesteld voor een jaarlijkse processie, een traditie die tot aan het begin van de 18e eeuw gehandhaafd bleef.

» HET BESLISSENDE EXPERIMENT VAN DE PUY DE DÔME

OFWEL HET BEWIJS VAN HET
BESTAAN VAN VACUÛM EN
LUCHTDruk

Gemotiveerd door de observaties van de Florentijnse fonteinbouwers en Galilei (1564-1642) voert Torricelli (1608-1647) hier een eerste experiment uit waarbij hij een vacuüm creëert in een buis gevuld met kwik. Zo kan hij hypothesen vormen over de luchtdruk. Pascal (1623-1662) herhaalt het experiment en legt zich erop toe de hypothese van zijn voorganger te verifiëren.

Vanwaar de experimenten op de Puy de Dôme, die hij door zijn zwager laat uitvoeren. Uitgerust met kwikbarometers beklimt Périer op 19 september 1648 in wijs gezelschap de hellingen van de Puy en registreert ondertussen zorgvuldig de daling van het kwik tijdens de beklimming en de stijging van het kwik tijdens de afdaling. Een ding is zeker: de luchtdruk verandert op grond van de hoogte. Het experiment is een succes. Pascal en zijn equipe zijn er zo tevreden over dat ze het experiment herhalen: op de top van de Bayette-toren van de kathedraal van Clermont Ferrand en in Parijs. Pascal, die zich tijdens de Fronde noodgedwongen in de Auvergne moest terugtrekken, verzint in mei 1649 een variant hierop met een ballon: aan de voet van de Puy is de ballon plat en vult zich bij opstijging beetje bij beetje met lucht, om bij afdaling weer leeg te open. Zo legde Pascal de basis voor de moderne hydrostatica en meteorologie.

1e eeuw na Christus
bouw van de Tempel
van Mercurius

12e eeuw:
bouw van een kapel
gewijd aan de heilige
Barnaba, op de top

1648

luchtdruk
experimenten
van Blaise Pascal

1872

herontdekking van
overblijfselen van de
Tempel van Mercurius
tijdens de bouw van
het weerstation

1875

inauguratie van het
eerste weerstation
ter wereld dat in
de bergen is gelegen

1907

aanleg van de tramlijn
van de Place Lamartine
(Clermont-Ferrand)
naar de top van de
Puy de Dôme

1911

Eugène Renaux,
prijswinnaar van de
Grand Prix Michelin,
landt met zijn
vliegtuig op de top.